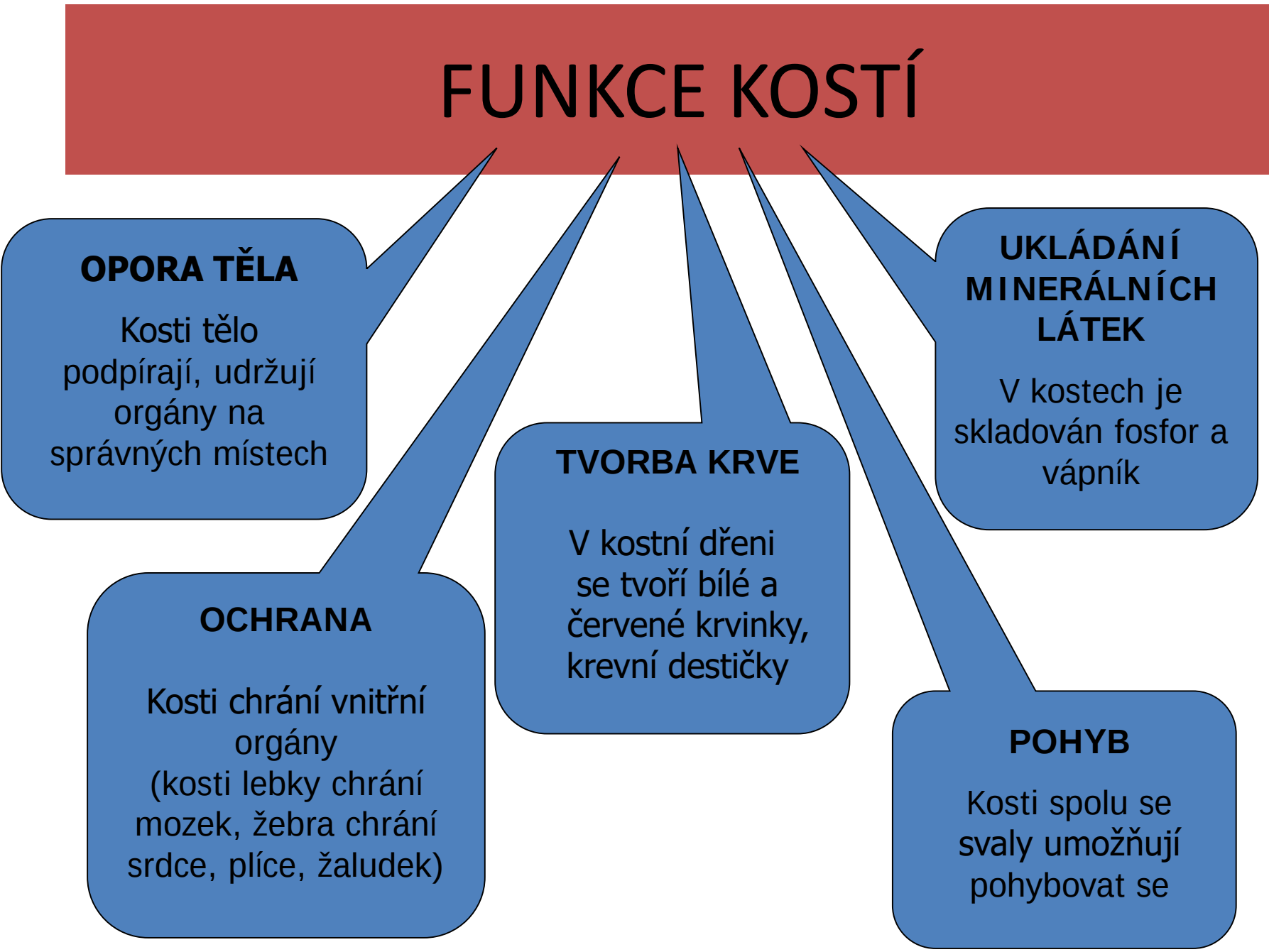

FUNKCE KOSTÍ

OPORA TĚLA

Kosti tělo
podpírají, udržují
orgány na
správných místech

OCHRANA

Kosti chrání vnitřní
orgány
(kosti lebky chrání
mozek, žebra chrání
srdce, plíce, žaludek)

TVORBA KRVĚ

V kostní dřeni
se tvoří bílé a
červené krvinky,
krevní destičky

UKLÁDÁNÍ MINERÁLNÍCH LÁTEK

V kostech je
skladován fosfor a
vápník

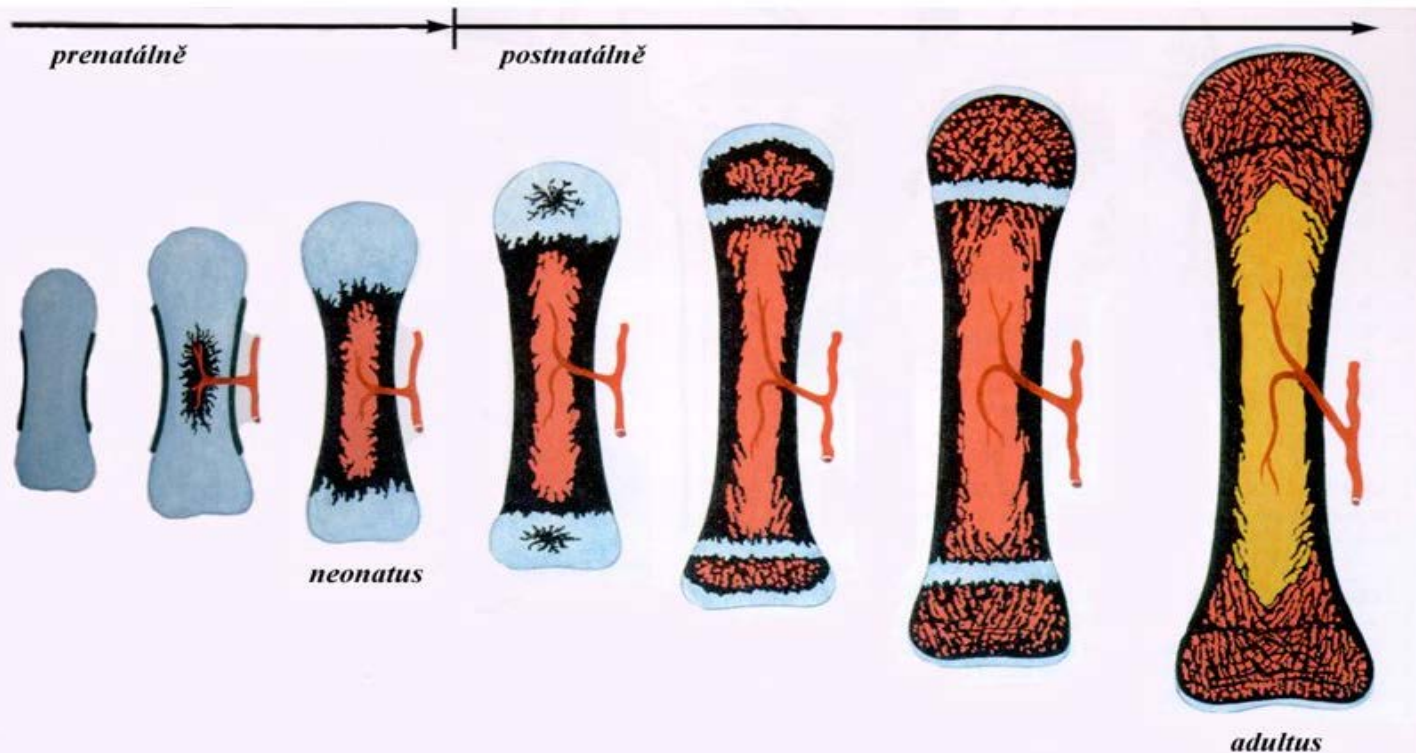
POHYB

Kosti spolu se
svaly umožňují
pohybovat se

Tvorba kosti

Osifikace dlouhých kostí z chrupavky

perichondrální, enchondrální, osif. jádro, epifýza, růstová chrupavka, def. kost

Růst kosti

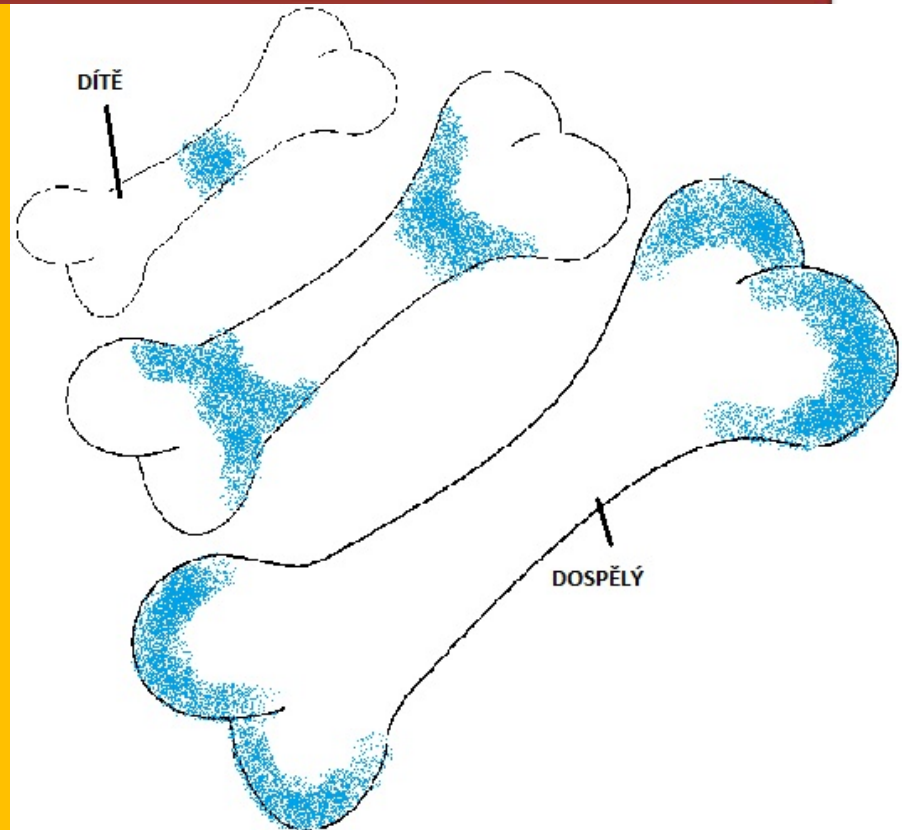
tvorba = **kostnatění** =
osifikace

- již při nitroděložním vývoji

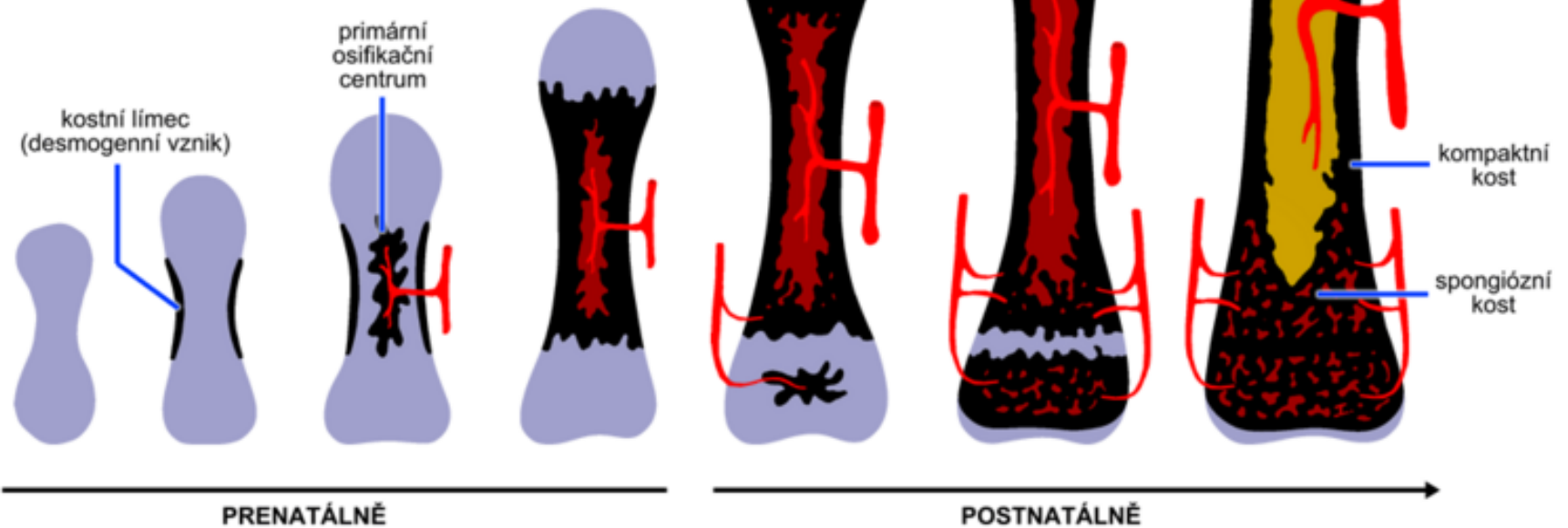
A) **do šířky** = *okostice*

B) **do délky** = *růstová
chrupavka* – mezi tělem
dlouhé kosti a hlavicí

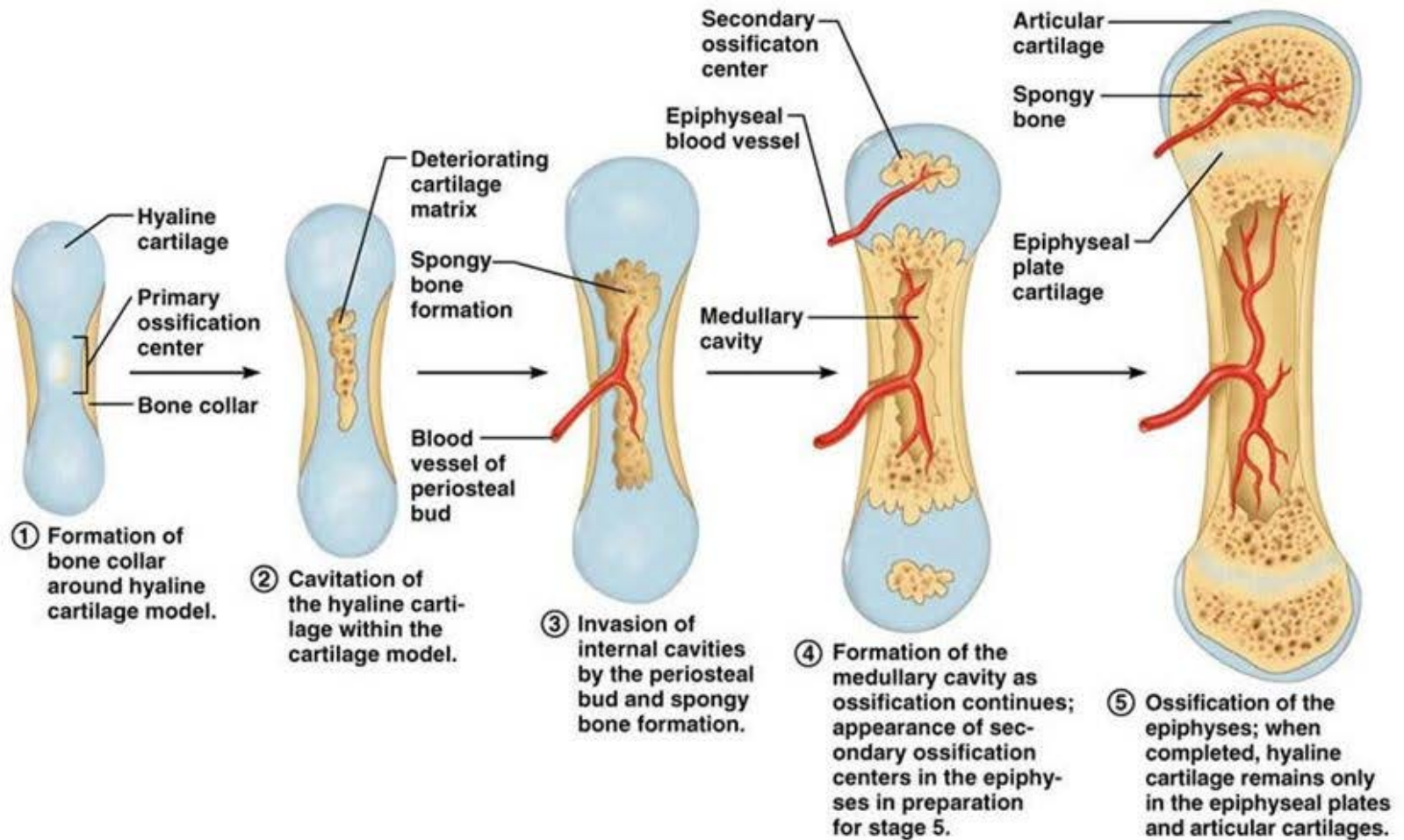
- ukončení růstu =
přeměna chrupavky
v kost (mezi 18 – 25
rokem) – řízeno růstovým
hormonem

OSIFIKACE DLOUHÉ KOSTI

Vývoj dlouhé kosti

chemické složení kosti

V dětství převažují organické látky

- kosti jsou pružné

Ve stáří převažují anorganické látky

- kosti jsou křehké

Chemické složení kosti

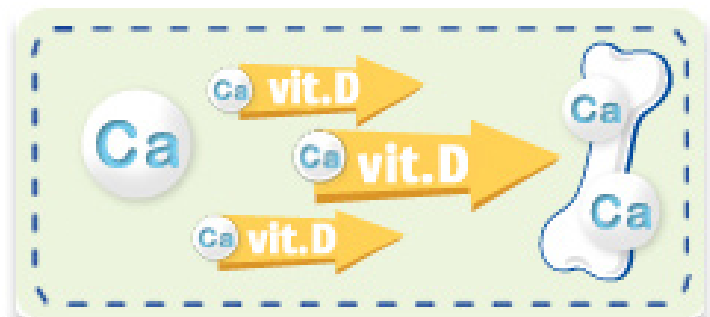
kostní tkáň obsahuje látky

organické = bílkoviny

anorganické (minerály) =
vápník, fosfor

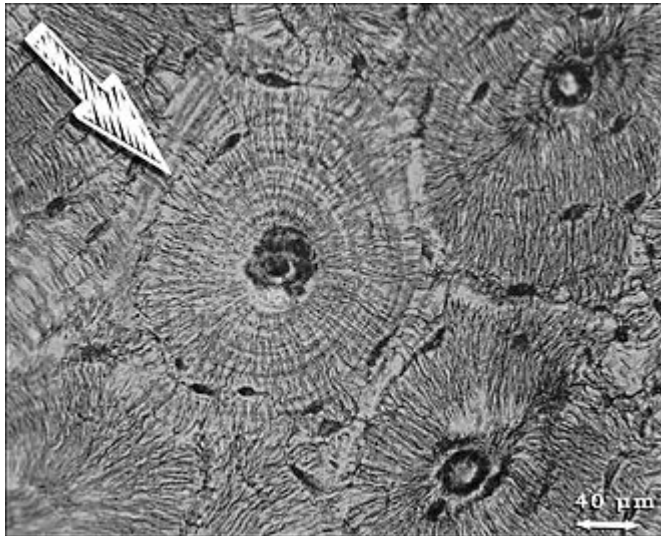
Důležitý přísun:

- vitamínu D (ryby)
- minerálů (luštěniny, obiloviny, vložky, vejce, maso)

Stavba kosti

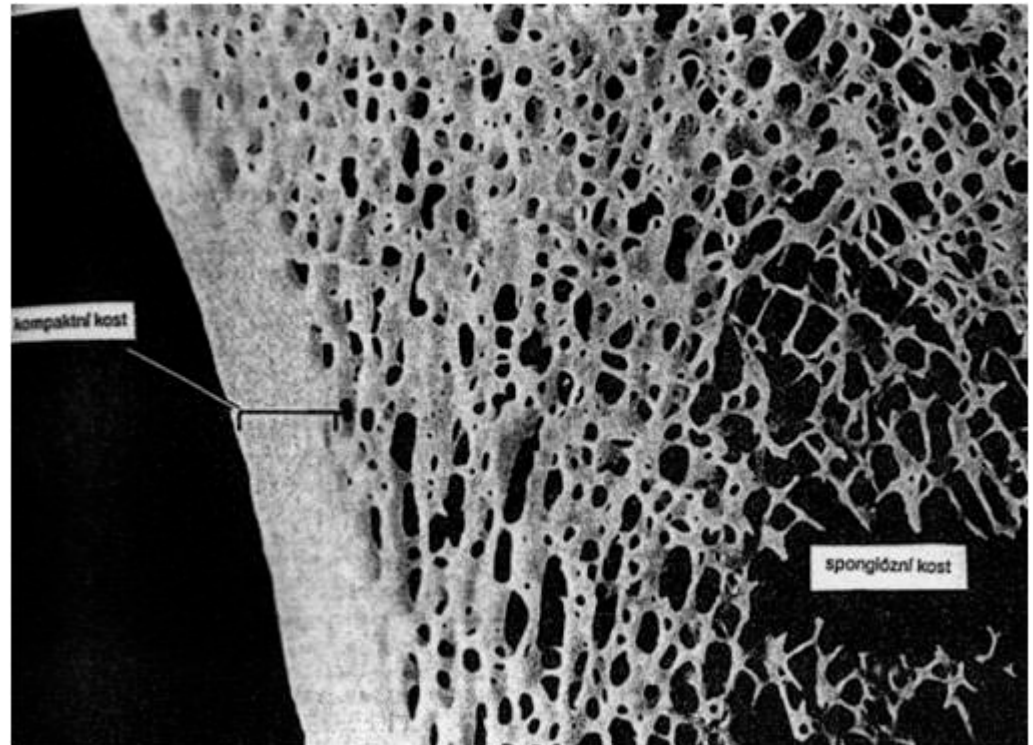
Kostní buňka

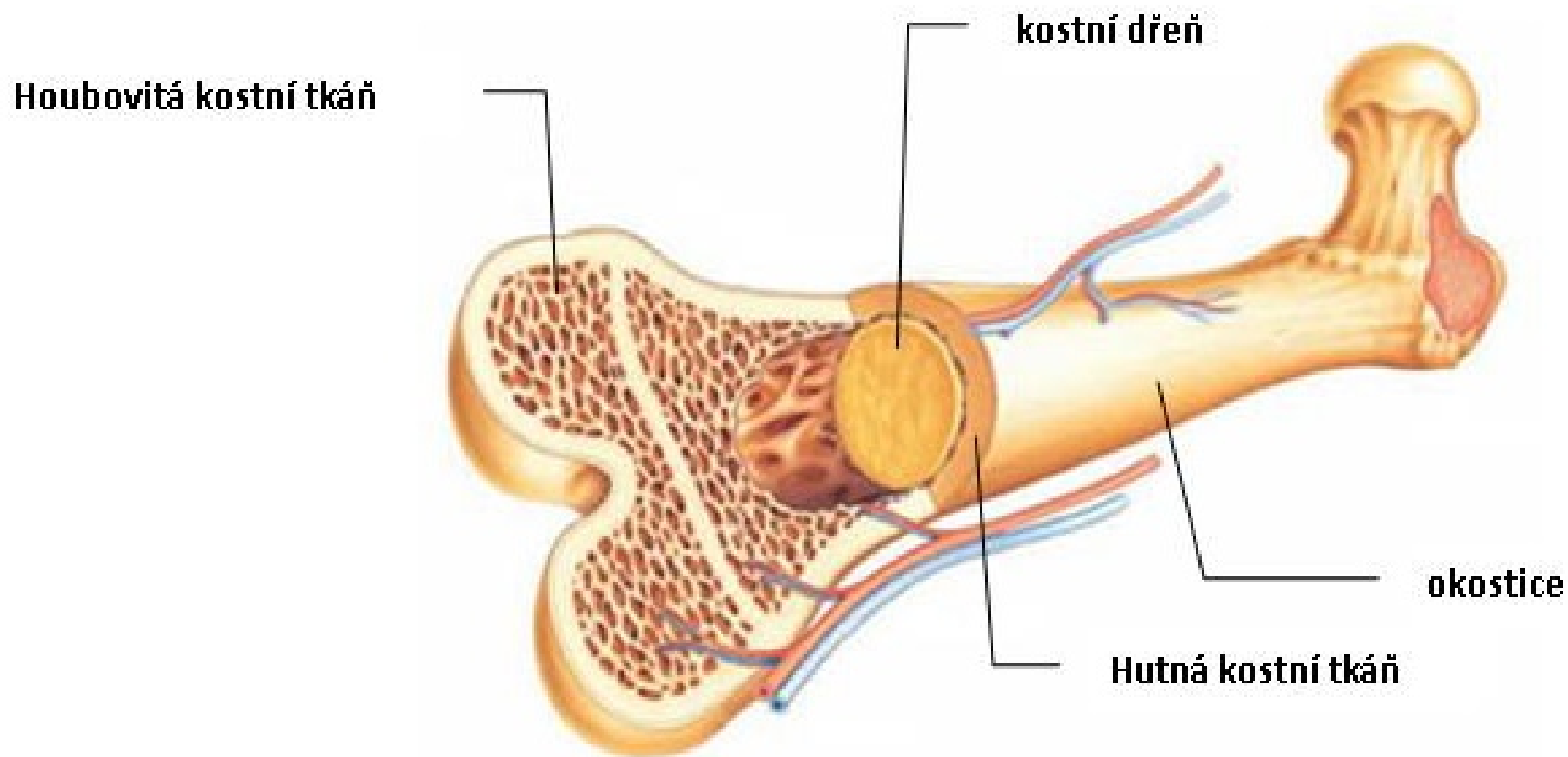
Kostní tkáň

hutná

houbovitá

Stavba kosti

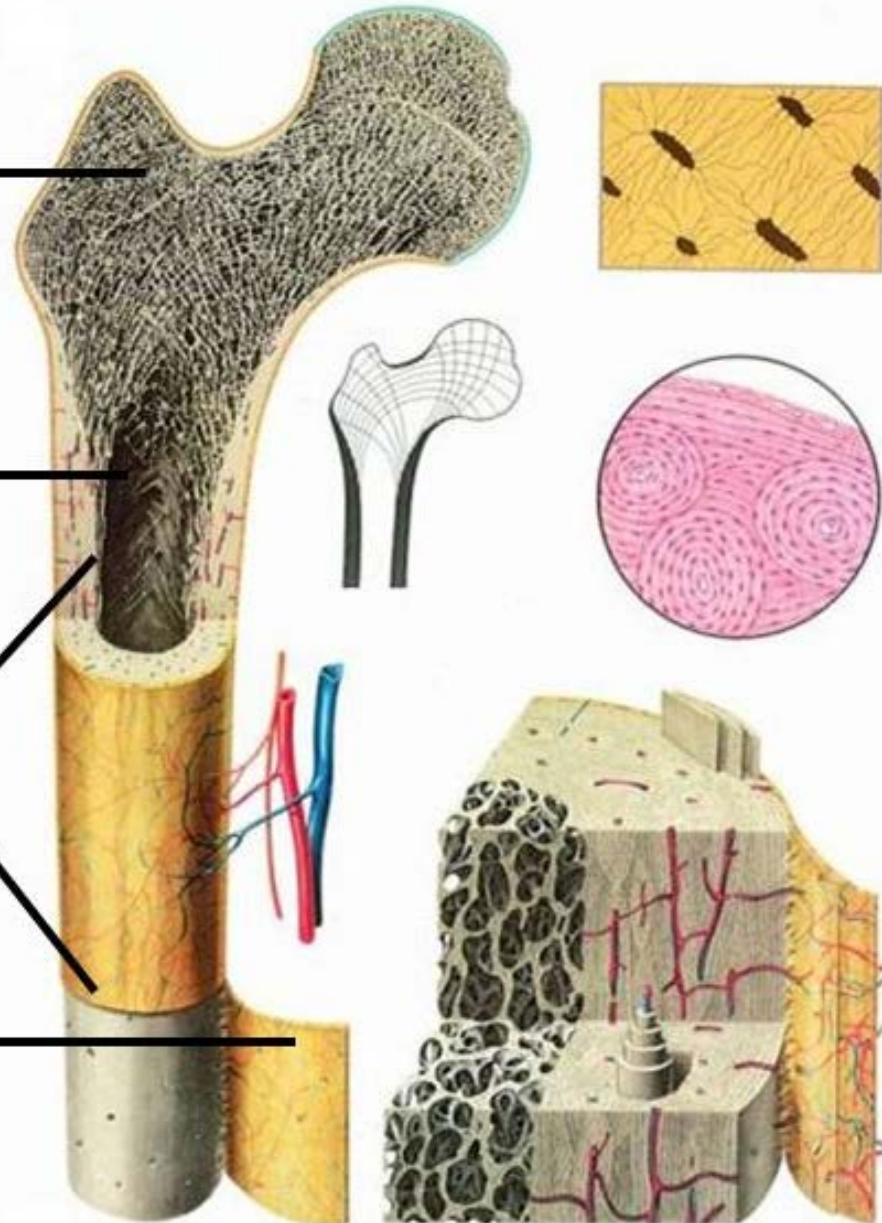
stavba kosti

houbovitá
kostní tkáň

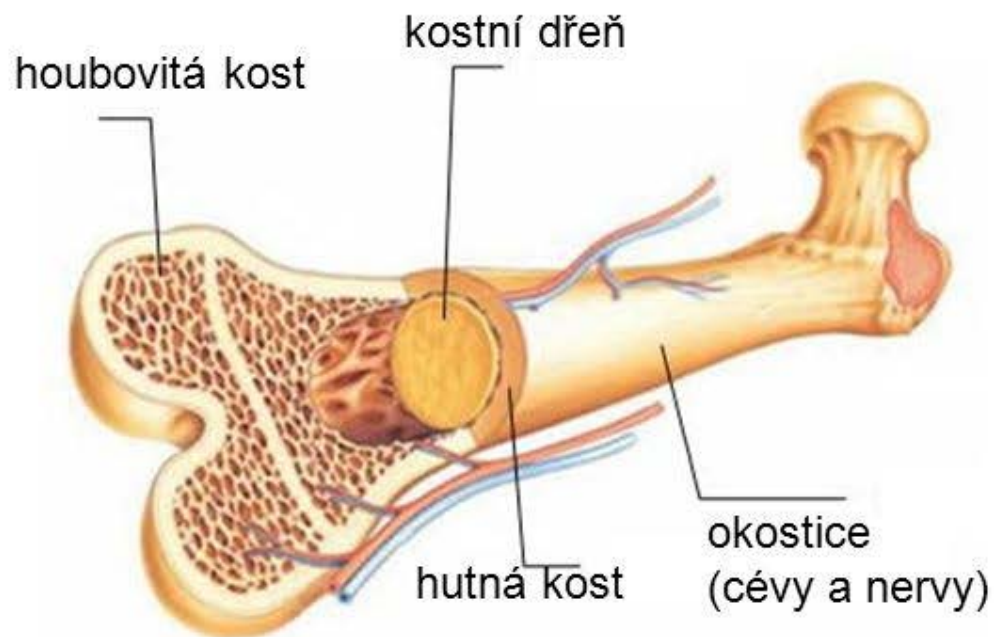
dutina kosti
vyplněná
kostní dřeň

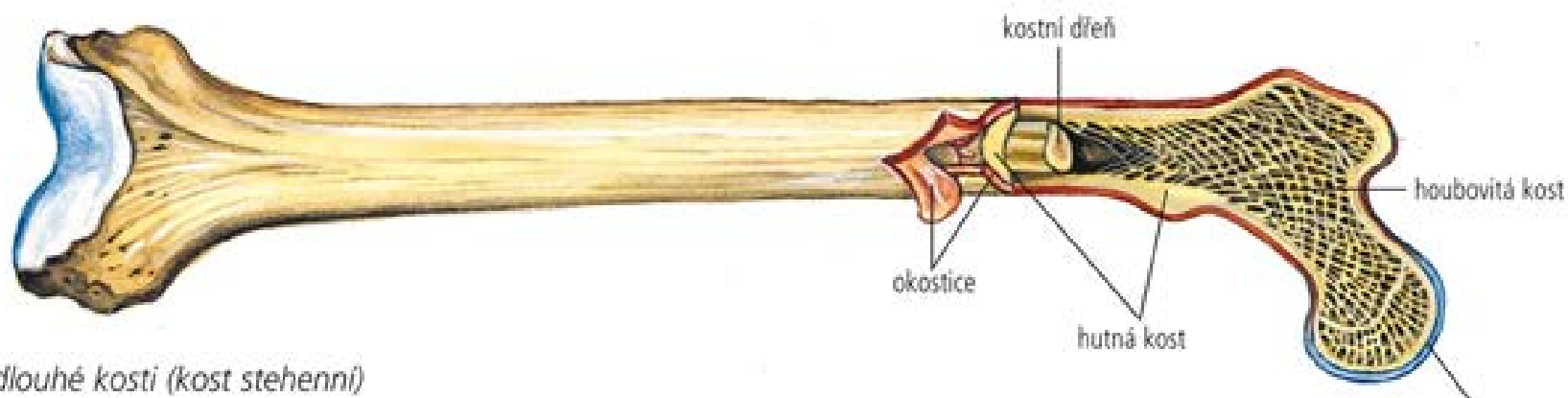
hutná kostní
tkáň

okostice

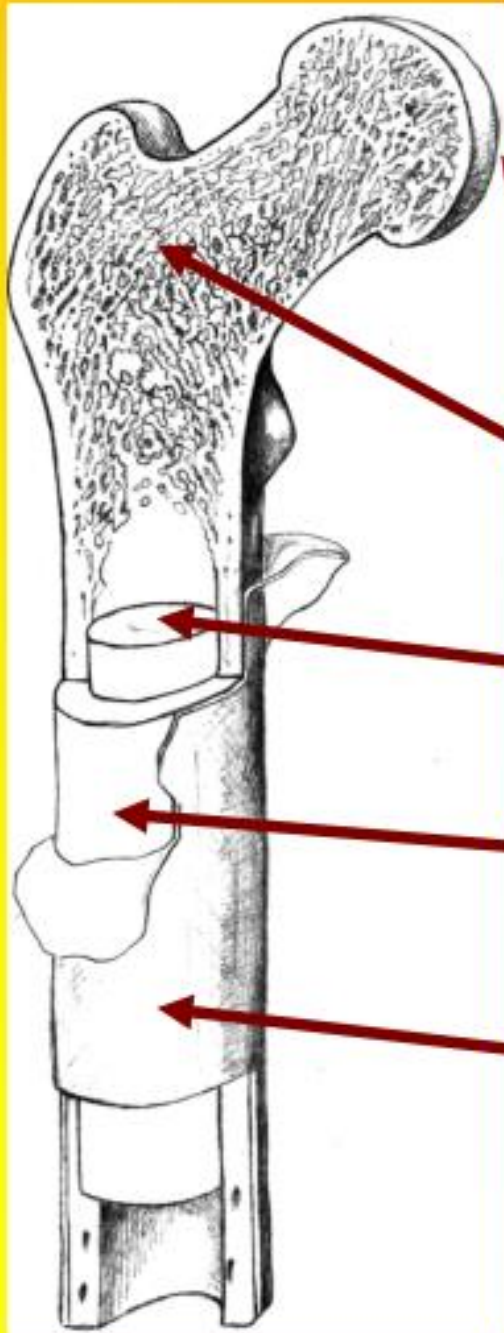
STAVBA KOSTI

Stavba dlouhé kosti (kost stehenní)

Stavba kosti

Kloubní plocha

Houbovitá kost

Kostní dřeň

Hutná kost

Okostice

1. okostice

- blána na povrchu
- růst kosti do šířky

2. kostní tkáň

- *hutná* = tělo kostí
- *houbovitá* = trámečky

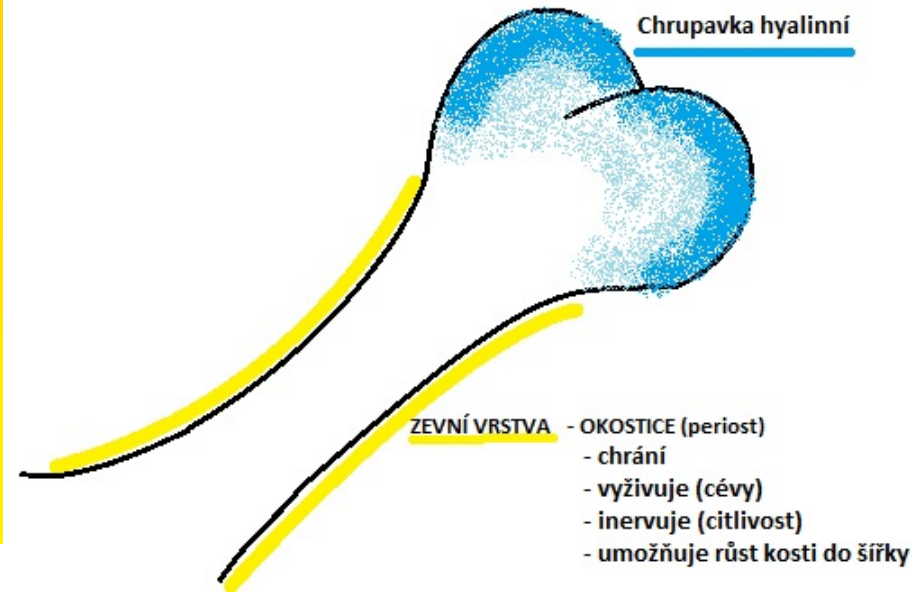
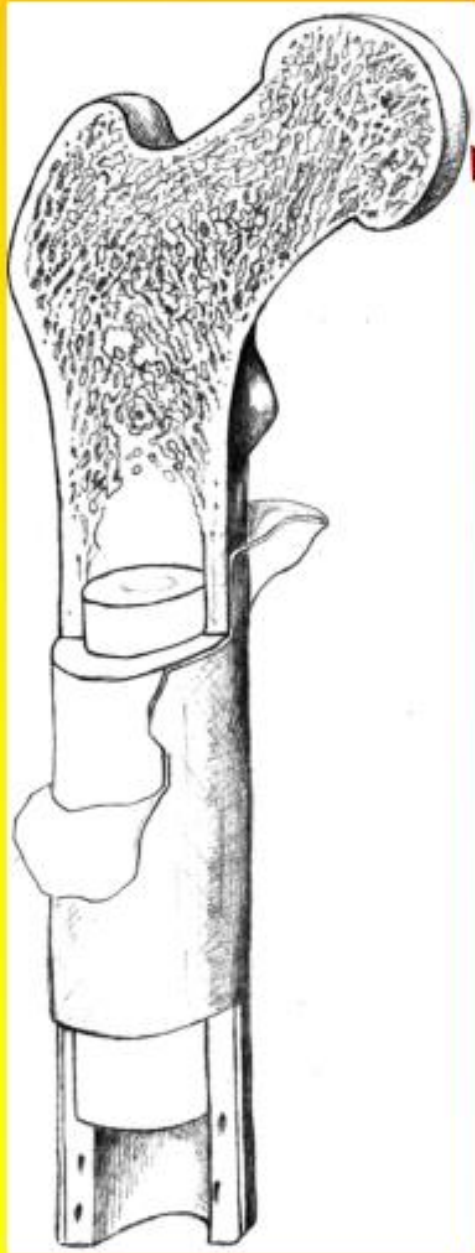
3. kostní dřeň (morek)

- tvoří se zde **červené a bílé krvinky**

STAVBA KOSTI

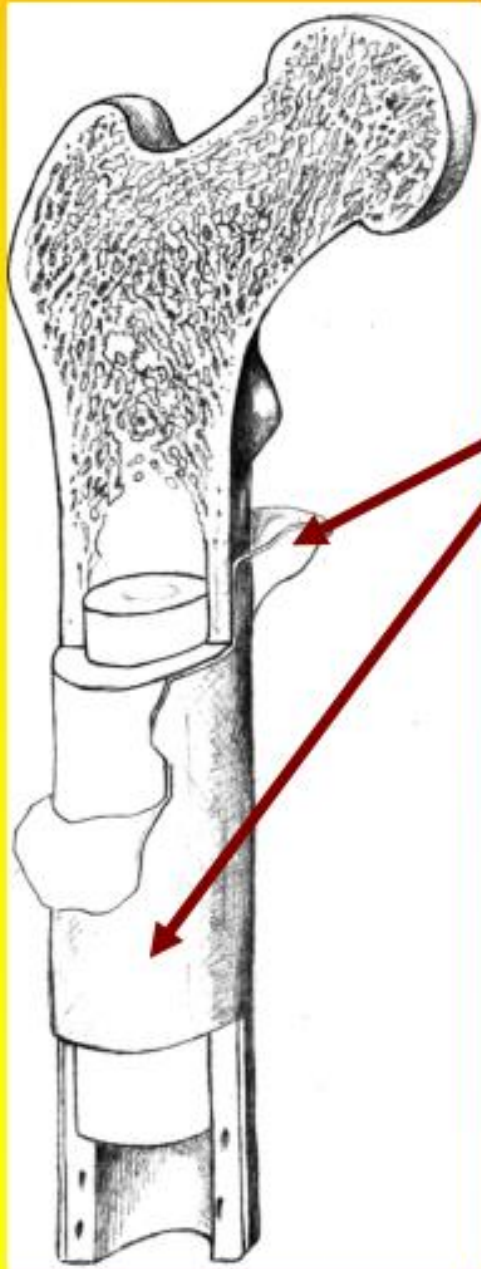
Kloubní plocha

- kost je potažená chrupavkou
- je hladká
- zmenšuje tření

- OKOSTICE (periost)
- chrání
- vyživuje (cévy)
- inervuje (citlivost)
- umožňuje růst kosti do šířky

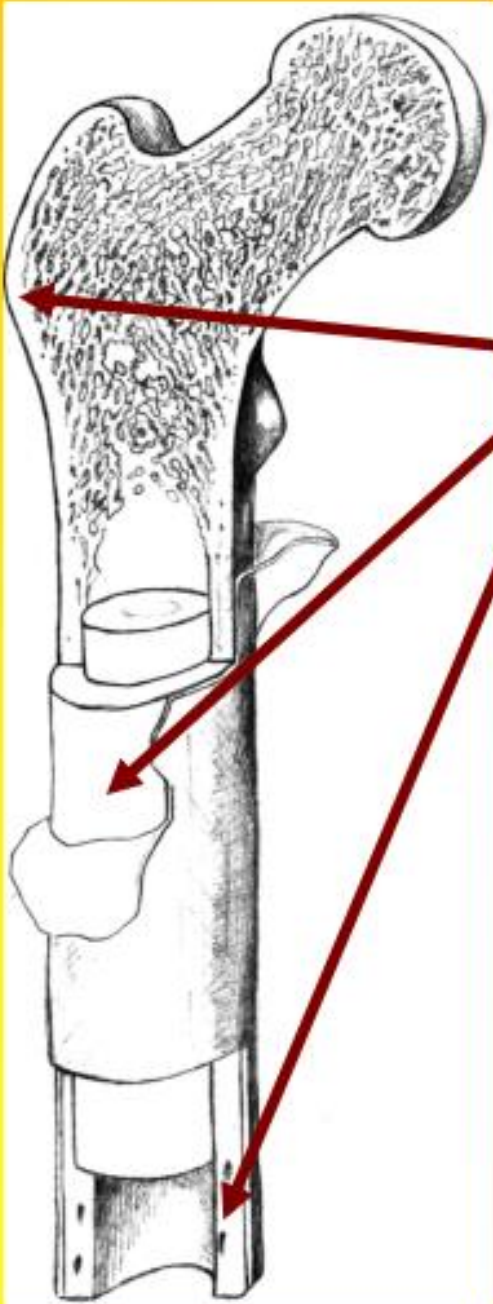
STAVBA KOSTI

Okostice

- Tenká tvrdá membrána
- Je jí potažena celá kost mimo kloubních ploch
- Je protkána cévami (výživa) a nervy (bolest)
- Vnitřní vrstva umožňuje růst kosti do tloušťky

STAVBA KOSTI

Hutná kost

- Tvoří vnější stěnu kosti

- Z vnějšku je nejtužší,
odolává nárazům

ke středu hmota řídne

odlehčení kostí

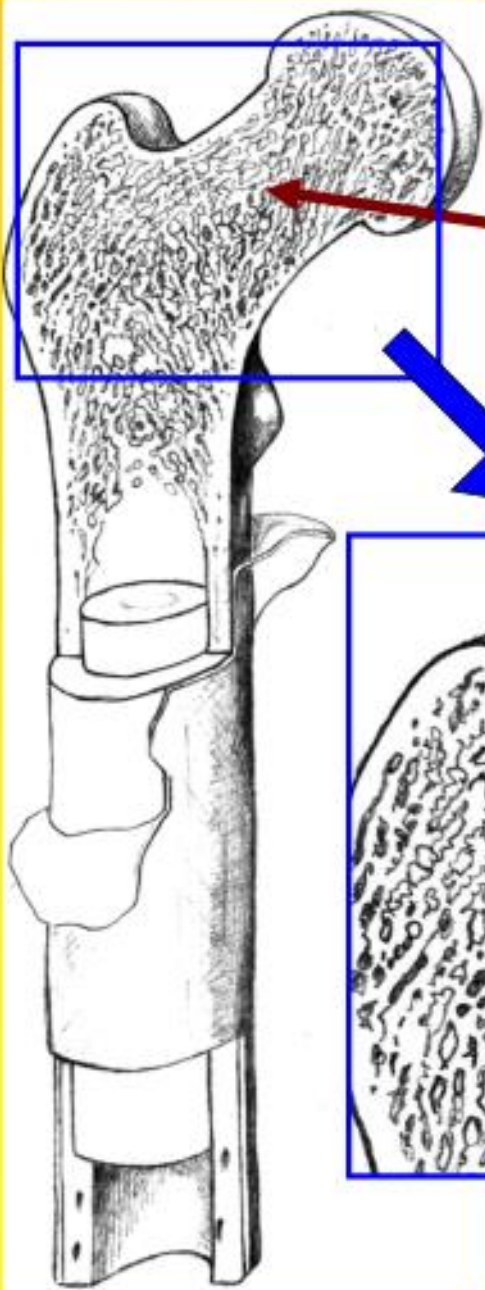
STAVBA KOSTI

Houbovitá kost

- Je pod vrstvou hutné kosti
- Nejsilnější je v oblasti kloubů

- Je tvořena
trámečky

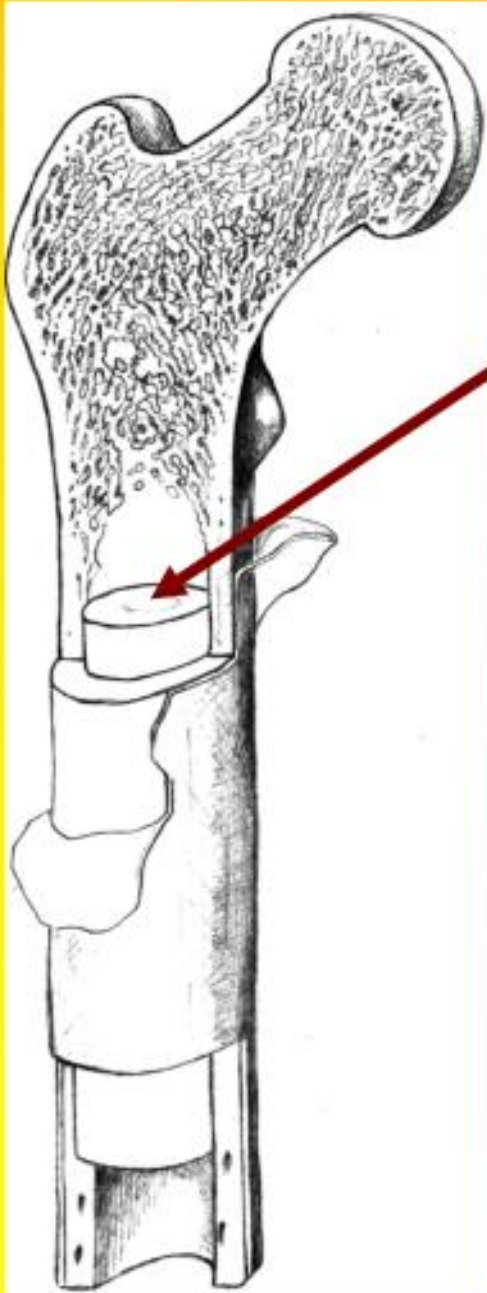
- tlumí
nárazy a
otřesy

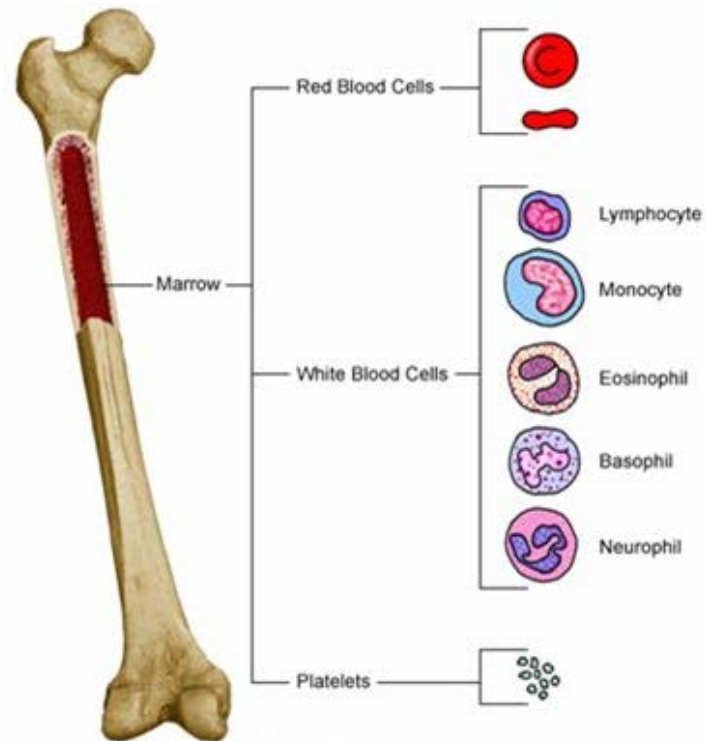

STAVBA KOSTI

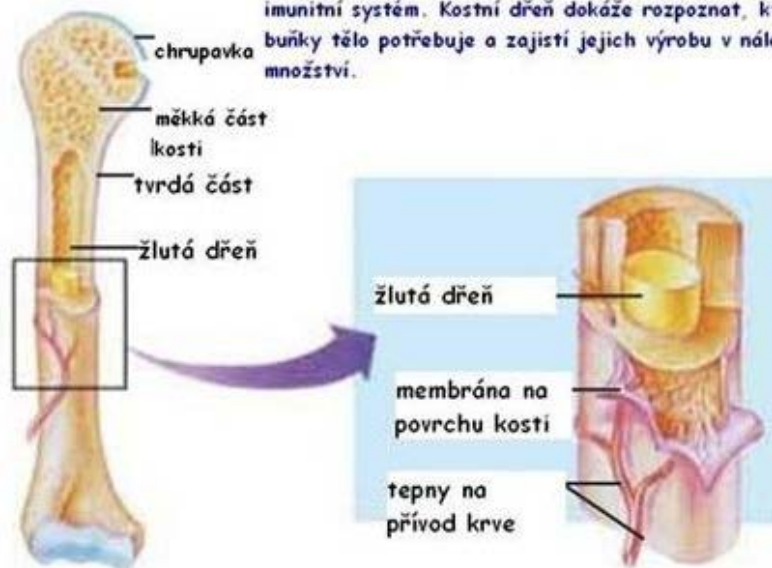
Kostní dřeň

- Tkáň vytvářející červené krvinky
- Je ve všech volných prostorech kosti, v houbovitě tkáni a střední dutině
- Ve stáří se v kostní dřeni střední dutiny ukládá tuk – dřeň žlutne
- Lidový název - MOREK

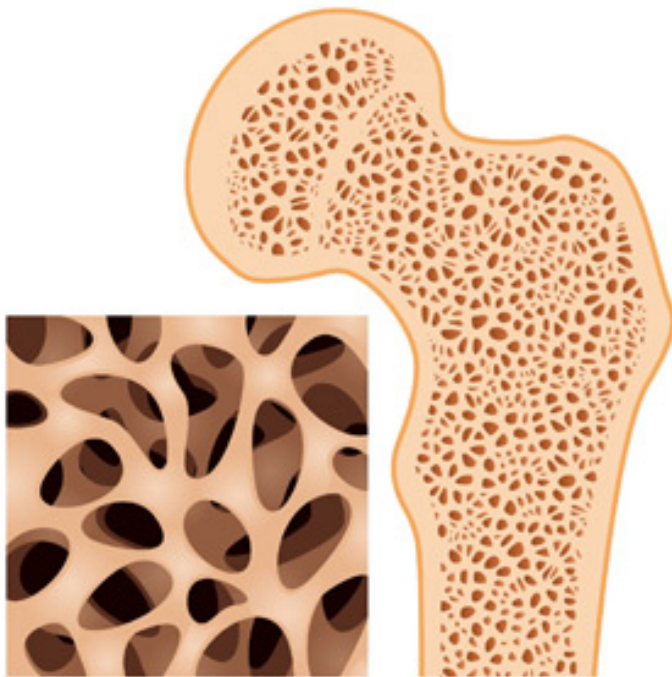

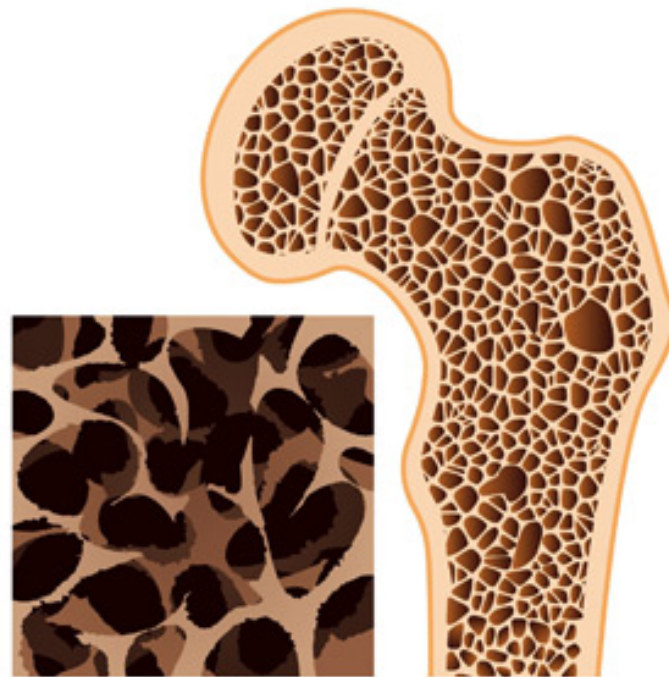
Žlutá dřeň začíná pracovat, pokud je rudé kostní dřeň málo. Tímto procesem se vytváří krvinky, které podporují imunitní systém. Kostní dřeň dokáže rozpoznat, které buňky tělo potřebuje a zajistí jejich výrobu v náležitém množství.

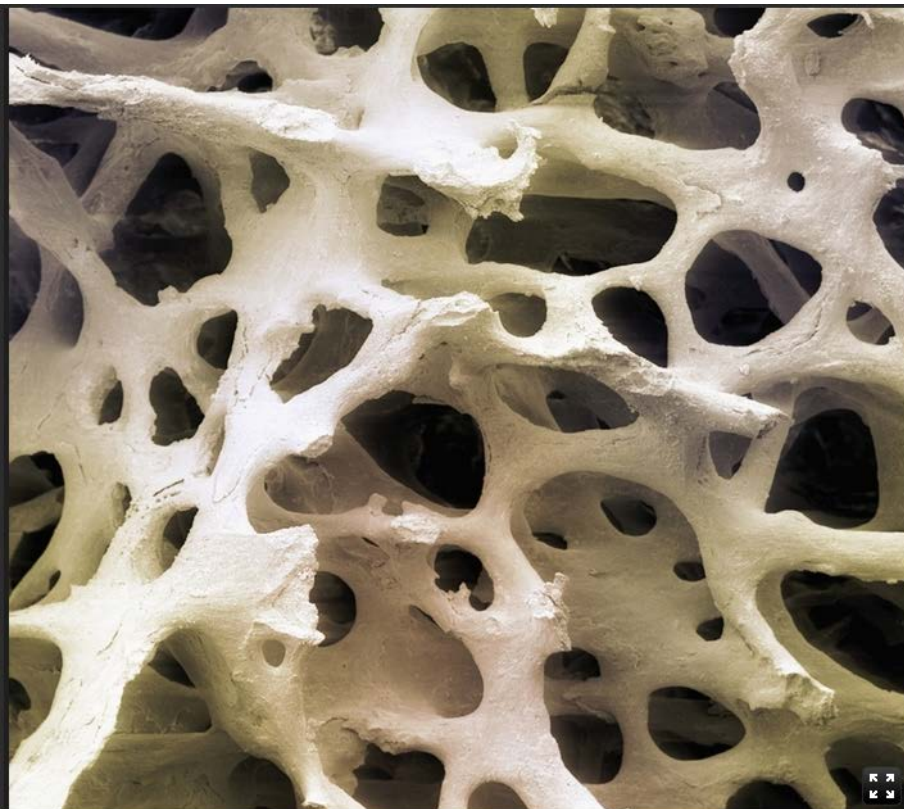
Onemocnění kostí

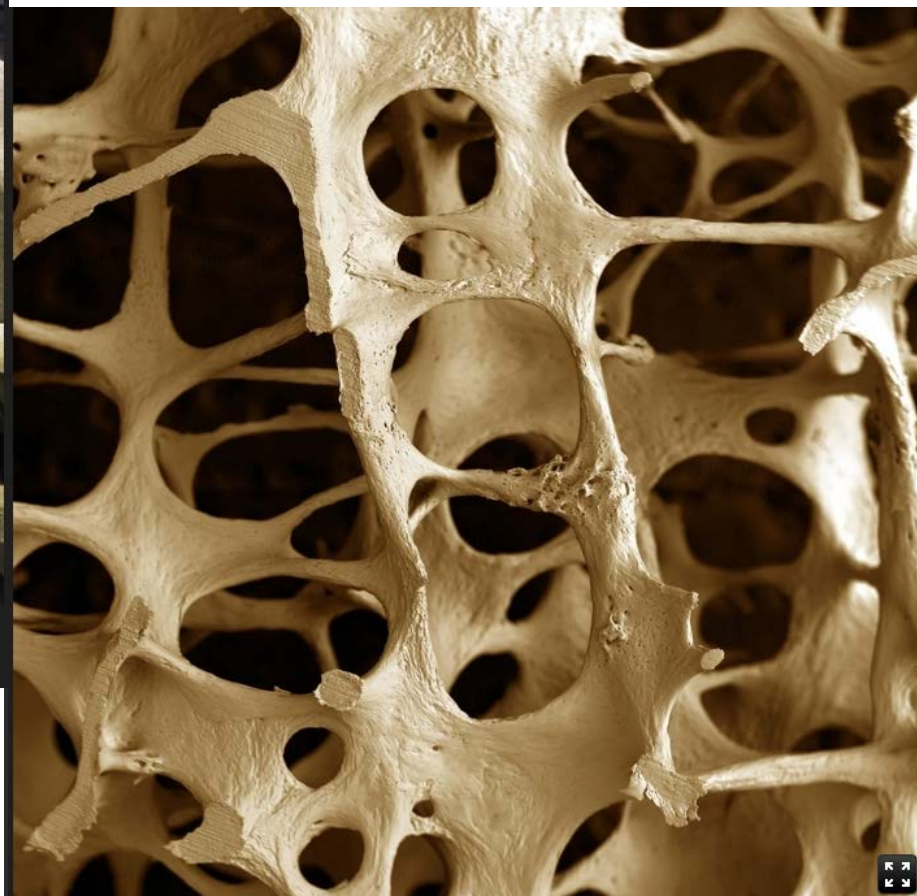
ZDRAVÁ KOST

OSTEOPORÓZA

Vnitřní struktura kosti, která připomíná plástve medu. Tato část kosti se nazývá kost trabekulární (trámčitá)

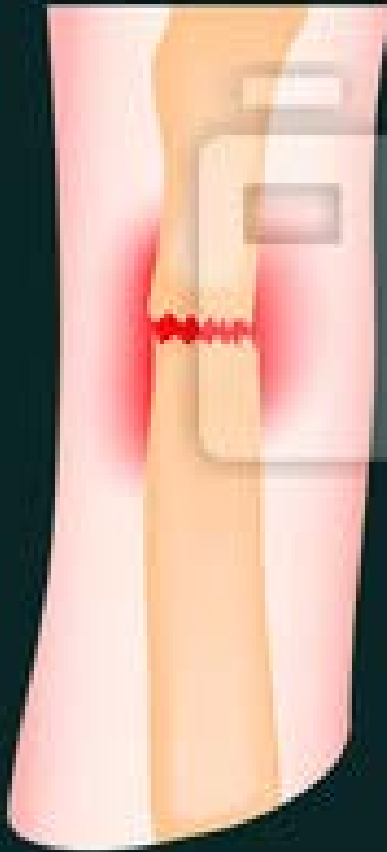
Kostní hmota postižená osteoporózou - řidnutím kostí

Zlomeniny kostí

Greenstick

Simple

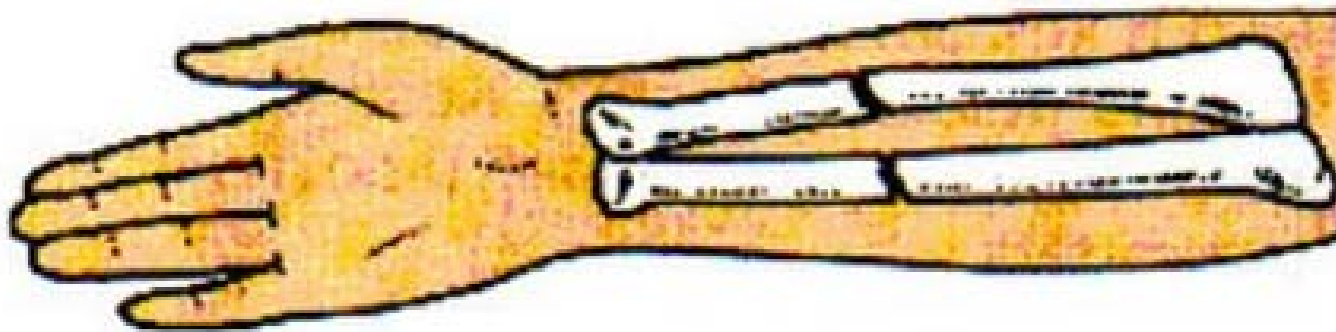
Open

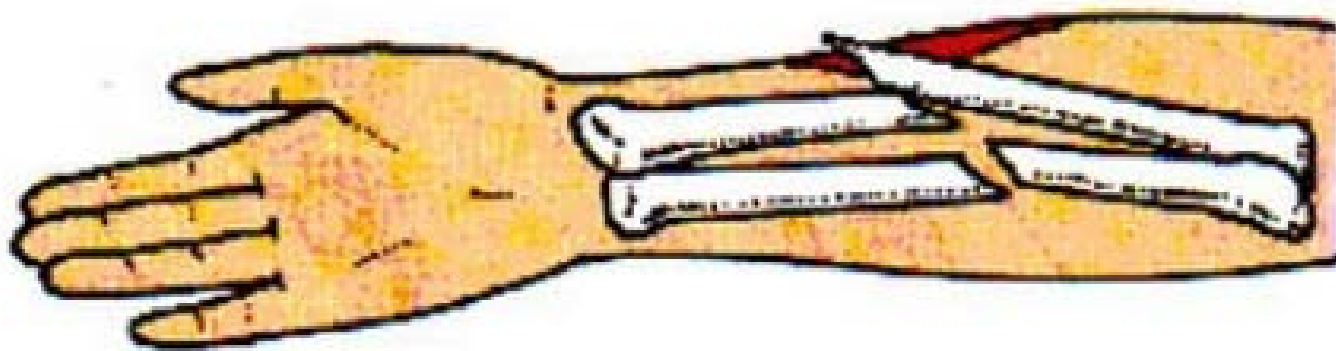
Comminuted

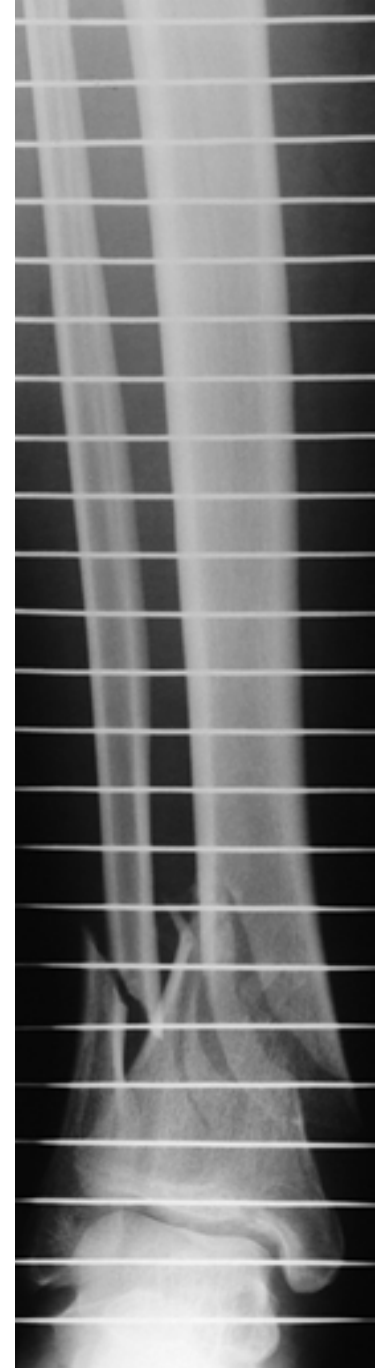
Zlomeniny kostí

Zavřená zlomenina

Otevřená zlomenina

První pomoc při zlomeninách

- oděv odstraňujeme jen při důvodném podezření z otevřené zlomeniny; obuv ponecháme
- s postiženým manipulujeme co nejméně, první pomoc poskytujeme nejlépe přímo na místě nehody bez zbytečného přenášení zraněného
- u otevřených zlomenin nejprve zastavíme krvácení a přiložíme sterilní obvaz (čistý kapesník apod.)
- je-li zlomenina komplikovaná tepenným krvácením, přiložíme zaškrcovalo nad místo poranění (originální gumové škrtidlo, opasek, šátek, kus tkaniny z oděvu apod.)
- zajistíme tepelný komfort
- je-li to zapotřebí, přivoláme odbornou pomoc na tísňové lince 155
- provádíme kontrolu základních životních funkcí (stav vědomí, dýchání)

Tým záchranářů, který dorazí na místo události, u postiženého provede nejprve rychlé celkové vyšetření. Zajistí přístup do cévního řečiště, podle potřeby podají léky proti bolesti, případně infúzní roztok a postiženou končetinu znehybní prostřednictvím speciálních pomůcek.

Profesionální záchranáři mají ve své výbavě pomůcky, kterými dokážou dokonale znehybnit postiženou část našeho kosterního systému. Mezi tyto pomůcky patří:

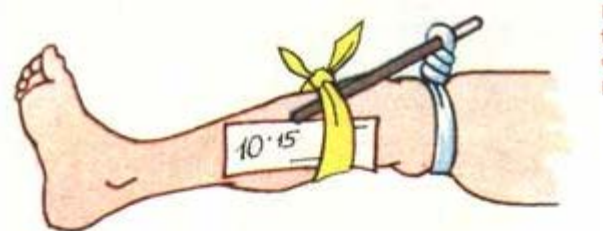
- klasické (Kramerovy) dlahy
- vakuové dlahy
- vakuová matrace
- krční límce
- speciální vyprošťovací rám

První pomoc při zlomeninách

1. Zastavíme krvácení
2. Zlomeniny nenapravujeme – fixujeme (obinadla, dlahy, šátky)
3. Protišoková opatření
4. transport

<https://www.youtube.com/watch?v=NYsjrzKD-6I>

— Vykříbenia, zlomeniny —

— Podvrtnutie —

Vyžaduje chladný obklad z octanu hlinitého. Končatinu

— Ďaleko od cesty —

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI ZLOMENINY

Otevřená zlomenina

- Nejprve ošetřit krvácení, pak teprve zlomeninu**

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI PŘI ZLOMENINÁCH

Uzavřená zlomenina

- **Kost neproniká skrz kůži**
- **Nikdy nevracíme kost do správné polohy**
  - **hrozí poranění cév a nervů, které vedou blízko kosti**
- **Je nutné znehybnit klouby na koncích zlomené kosti**

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI ZLOMENINY

Horní končetina – dolní část

- Vhodná dlaho od lokte po zápěstí

- Podložit dlaň

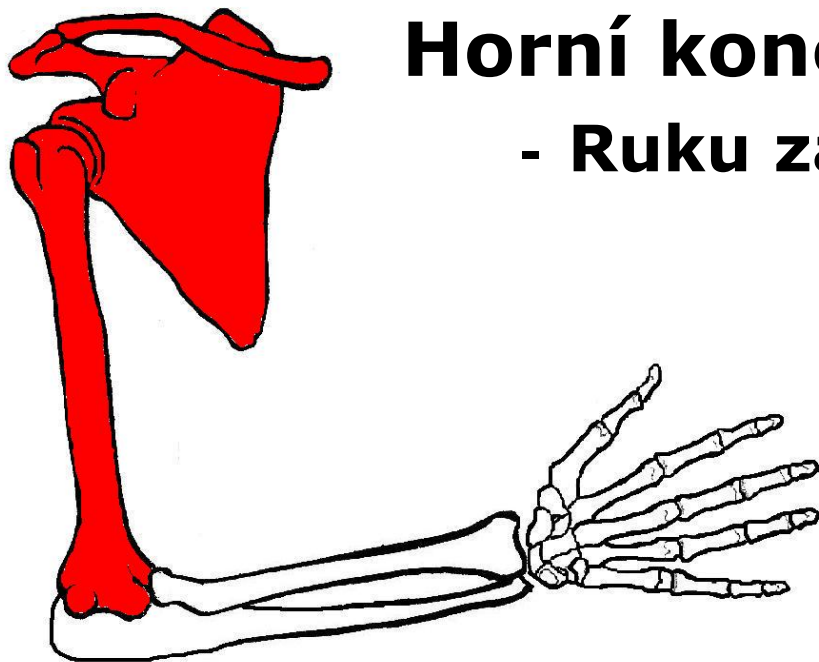

**- Ruku
zavěsit
do
šátku**

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI ZLOMENINY

Horní končetina – horní část

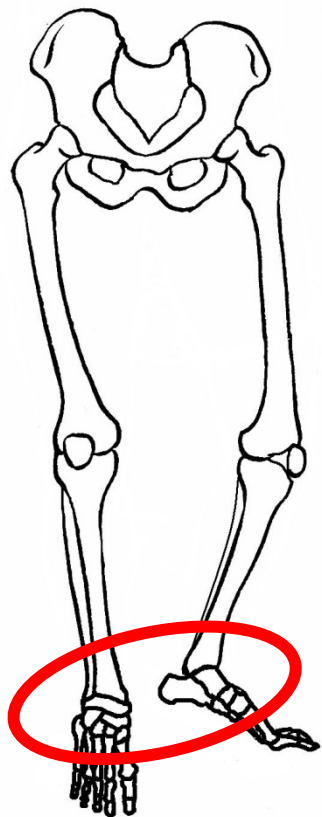
- Ruku zavěsit do trojcípého šátku,

**pak ještě ovázáním
znehýbnit**

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI ZLOMENINY

**Dolní
končetina –
kotník**

- Možnost –
znehynit
ovázáním

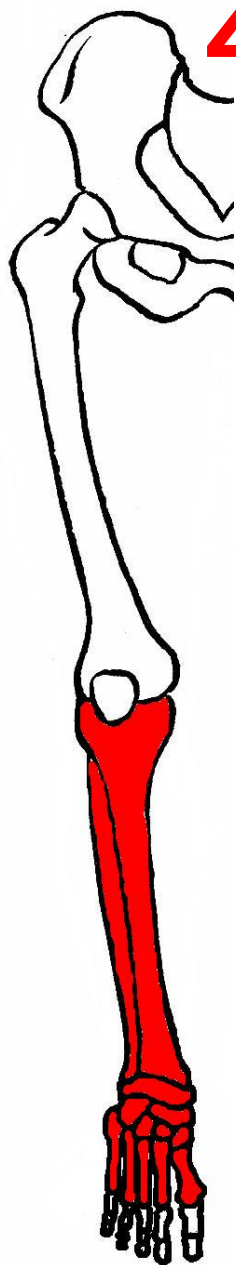
ZÁSADY PRVNÍ POMOCI ZLOMENINY

Dolní končetina – dolní část

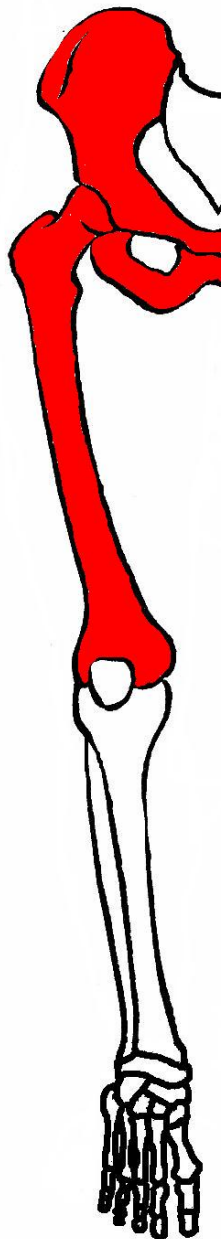
- Vhodná dlahu od kotníku nad koleno

- Dlahu nesmí tlačit přímo na klouby, aby nedošlo k jejich poškození

ZÁSADY PRVNÍ POMOCI ZLOMENINY

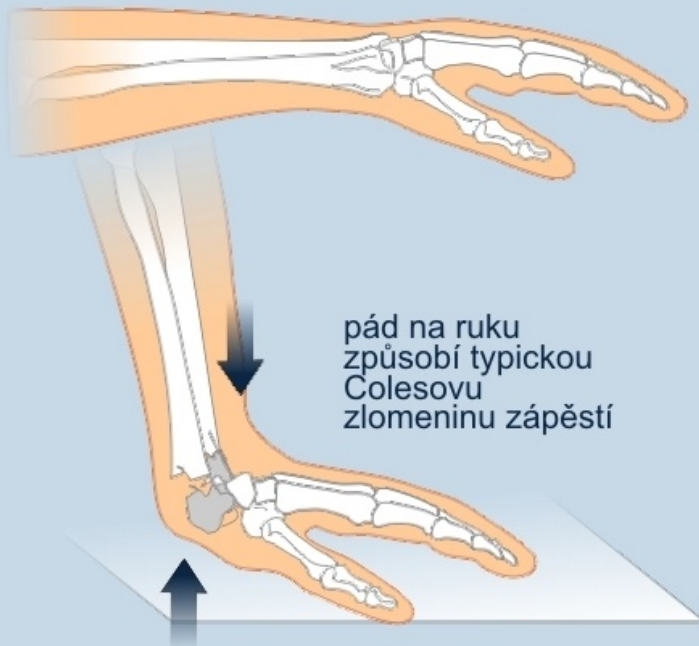
Dolní končetina – horní část

- Vhodná dlaha celé nohy po hrudník
- **Nutno znehybnit kyčelní kloub**

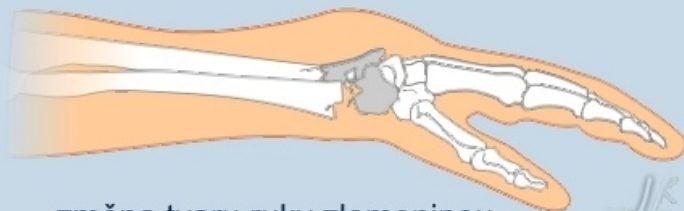

- **Při zlomeninách pánve a stehenní kosti dochází k velkému vnitřnímu krvácení**

normální ruka

pád na ruku
způsobí typickou
Colesovu
zlomeninu zápěstí

změna tvaru ruky zlomeninou

První pomoc při zlomeninách

Pokud došlo ke vzniku krvácení, je třeba jej co nejrychleji zastavit. U všech zlomenin je zakázáno kost jakkoli napravovat! Důležité je znehybnění končetiny, ke kterému lze využít různé způsoby.

- **Dolní končetina**
- K fixaci zlomeniny lze použít dlahy. Pokud nejsou k dispozici, lze jako dlahu použít to, co k dispozici je (prkénka, násady...). Přikládají se z obou stran postižené končetiny a fixují se obinadlem. Při nouzové fixaci je možné končetinu připevnit obinadly či šátky k druhostranné končetině. Končetinu lze také zafixovat pomocí peřiny či deky, které upravíme do písmene „U“ kolem postižené končetiny, popř. fixujeme obvazem.

- Luxace se nesmí nikdy napravovat!
- Fixujeme postižené končetiny, nejlépe vypodložení měkkým podkladem.
- Dle situace lze využít i dlahy fixované obinadly.
- Polohu pro fixaci volí sám postižený.
- Chladíme postižená místa.
- Zajistíme transport do zdravotnického zařízení.
- Realizujeme protišoková opatření.

- **Horní končetina**

- Nejjednodušší první pomoc je šátková fixace. Postižená končetina se zavěsí na šátkový závěs, který se může zafixovat druhým šátkem složeným na pruh a přivázaným přes závěs okolo obvodu těla postiženého. Přiložení dlah se provádí obdobně jako u dolních končetin.
- Fixované zlomeniny je možné chladit.
- Důležitá je kontrola stavu poraněné končetiny i postiženého během transportu.
- Přivolání rychlé záchranné služby nebo transport do zdravotnického zařízení.